

ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКІ НАУКОВІ СТУДІЇ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**VIII Всеукраїнська
конференція здобувачів вищої освіти і молодих
учених**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»

*Кафедра філософських і соціологічних студій та
соціокультурних практик*

Співорганізатори:

Південно-Українське відділення
Соціологічної асоціації України
Національний університет «Одеська політехніка»
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»
Міжнародний університет

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**VIII Всеукраїнська конференція здобувачів
вищої освіти і молодих учених
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКІ
НАУКОВІ СТУДІЇ»
(17-19 листопада 2025 року)**

Одеса, 2025

УДК 001.895:005.8(082)
ББК 60я431

*Рекомендовано до друку Вченою радою Університету Ушинського
протокол № 7 від 09 грудня 2025 року*

Південноукраїнські наукові студії: збірник матеріалів VIII Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених (Одеса, 17–19 листопада 2025 р.) / ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», кафедра філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик; Південно-Українське відділення Соціологічної асоціації України, Нац. ун-т «Одеська політехніка», Нац. ун-т «Чернігівська політехніка», НТУ «Дніпровська політехніка», Міжнародний університет; відп. ред. та укладач: Петінова О. Б. Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2025. 336 с.

Рецензенти:

кандидатка філософських наук, доцентка, доцентка кафедри філософії, історії та політології
Національного університету «Одеська політехніка» *Наталія РИБКА*

кандидатка політичних наук, доцентка, доцентка кафедри мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін Міжнародного університету *Юлія МЕЛЬНИК*

У Збірнику матеріалів VIII Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Південноукраїнські наукові студії» представлено напрацювання учасників із різних регіонів України, об'єднаних спільною метою – осмислення сучасних наукових викликів та пошук інноваційних рішень у міждисциплінарному просторі. Конференція організована Державним закладом «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» за участю кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик, у співпраці з Південно-Українським відділенням Соціологічної асоціації України та провідними університетами країни – ЗВО-партнерами.

Матеріали збірника охоплюють широке коло тем, що відповідають актуальним потребам сучасного суспільства й науки. Серед них: трансформації українського соціуму, культурні та історичні процеси в контексті суспільно-політичних змін, філологічні студії в умовах цифровізації, розвиток креативних індустрій, філософія бізнесу та етичні виміри інновацій, екологічна філософія й концепції сталого розвитку, сучасні підходи до філософії здоров'я, інновації в освіті, проблеми політики та суспільного розвитку, а також виклики, пов'язані з критичним мисленням і логічною культурою XXI століття.

Збірник відображає високий рівень наукових досліджень молодих учених, сприяє розвитку міжвузівської наукової співпраці та формує простір для конструктивного діалогу між представниками різних освітніх і наукових галузей. Матеріали конференції можуть бути корисними для дослідників, викладачів, здобувачів освіти, а також фахівців, що працюють у сфері соціальних, гуманітарних та освітніх наук.

Матеріали подано в авторській редакції. За зміст та достовірність наведених фактів, цитат і даних відповідальність несуть автори.

© ДЗ «ПНПУ імені К. Д. Ушинського», 2025

© Авторів матеріалів, 2025

**СЕКЦІЯ № 4. КРЕАТИВНІ ІНДУСТРІЇ ТА СОЦІОКУЛЬТУРНІ
ПРАКТИКИ В ЦИФРОВУ ДОБУ**

Шакун Наталія

ГУМАНІТАРИСТИКА У СВІТІ ЦИФРОВІЗАЦІЇ: ВИКЛИКИ ТА
ПЕРСПЕКТИВИ..... 179

Варивода Петро

РІВНІ УПРАВЛІННЯ КУЛЬТУРНО-ДОЗВІЛЄВОЮ
ДІЯЛЬНІСТЮ В УКРАЇНІ..... 182

Гончарова Ольга

ПЛАСТИКА ЛЮДИНОМІРНОСТІ ЯК КРЕАТИВНА
СОЦІОКУЛЬТУРНА ПРАКТИКА В ЕПОХУ ГЕНЕРАТИВНОГО
ІІІ..... 186

Семко Яна

СТИЛІ ЖИТТЯ В УМОВАХ ПЛИННОЇ СУЧАСНОСТІ..... 190

Врайт Галина, Калаєва Каміла

ЦИФРОВЕ МИСТЕЦТВО ЯК ФЕНОМЕН КРЕАТИВНИХ
ІНДУСТРІЙ ХХІ СТОЛІТТЯ: НОВА ФОРМА КОМУНІКАЦІЇ.... 194

Хоботня Марія

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО РОЗРОБКИ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ
СОЦІОКУЛЬТУРНИХ ПРОЄКТІВ ДЛЯ ДІТЕЙ ПІДЛІТКОВОГО
ВІКУ..... 196

Олійник Віра

СУЧАСНІ ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКІ КУЛЬТУРНІ ПРОЄКТИ ТА
ОБМІНИ..... 200

Поздняк Дар'я

«ЦИФРОВИЙ АРХІВ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ» – ПРОЄКТ З
ОЦИФРУВАННЯ ТА ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ КУЛЬТУРНИХ
ПАМ'ЯТОК..... 203

Святова Софія

МИСТЕЦТВО МАЙДАНУ КУЛЬТУРА ПРОТЕСТУ ТА
НАЦІОНАЛЬНА ГІДНІСТЬ..... 206

активної, творчої практики побудови власних смислів. Це і є шлях до Свободи через сенс в епоху штучного інтелекту.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Богата Л. Виявлення локального простору смислів. *Методологія сучасної гуманітаристики: деякі напрямки розвитку*. Одеса: С. Л. Назарчук. 2020, 284 с.
2. Гончарова О. Цивілізаційна трансформація соціокультурного середовища: взаємодія «ЛЮДИНА~МАШИНА» в умовах smart-цифровізації. *Studies in history and philosophy of science and technology*, 2024, 33 (1), 21–32.
3. Гончарова О. Іманентна реальність людської сутності в феноменальній дійсності у постсингулярних умовах метакомунікаційного середовища. *ПЕРСПЕКТИВИ. Соціально-політичний журнал*, 2025, 1(53), 24–33.
4. Добронравова І. Нелінійне мислення. *Філософська і соціологічна думка*, 1991, № 6, 47–60.
5. Єзерський В., Гончарова О., Гауфман Є. Ядро тезаурусу метакогнітивної людиномірності. *Studies in history and philosophy of science and technology*, 2024, 33 (2), 14–35.
6. Єршова-Бабенко І., Жижко Т. Психомірність людини та її поведінки / І. Єршова-Бабенко, Т. Жижко. К.: ЦП Компрінт. 2024, 222 с.
7. Мелков Ю.А. Людиномірність постнекласичної науки, 2014, К.: ПАРАПАН. 254.
8. Філософія науки і культури: словник. За редакцією Н. Хамітова. К.: КНТ. 2024, 437 с.
9. Хамітов Н.В. Філософська антропологія: актуальні проблеми. Від теоретичного до практичного повороту. 2022, К.: КНТ. 394.
10. Stovpets, O., Borinshtein, Y., Yershova-Babenko, I., Kozobrodova, D., Madi, H., & Honcharova, O. Digital technologies and human rights: challenges and opportunities. *Revista Amazonia Investiga*. 2023, 12 (72), 17–30.

СЕМКО ЯНА

кандидатка філософських наук, доцентка кафедри мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін
Міжнародний університет, м. Одеса, Україна

СТИЛІ ЖИТТЯ В УМОВАХ ПЛИННОЇ СУЧАСНОСТІ

Повсякденність сучасного індивіда принципово відрізняється від рутини людини попередніх епох. Середовище епохи модерну було малорухливим, стабільним, передбачуваним, як і спосіб життя людей, що покладалися на соціальні інститути та традиції. Сучасний соціальний простір, навпаки,

характеризується мінливістю, непередбачуваністю. Відповідно, повсякденні практики меншою мірою визначаються заданим соціальним порядком і швидше ситуативні. Тепер стиль життя індивіда є гнучким, безперервно підлаштовується під непостійне середовище. Індивідуальність виходить перший план, оскільки у сучасному суспільстві можлива безліч комбінацій елементів стилю життя, який конструюється під впливом різних чинників. Велику роль при його формуванні відіграють особисті уподобання та переваги індивіда, а найпродуктивнішим середовищем для їх реалізації виявляється сфера дозвілля та споживання. Крім того, споживання продуктів масової культури, зокрема серіалів, може не тільки вбудовуватися в стиль життя індивіда, а й виступати в ролі джерела цінностей, ідей, патернів, схем, тобто змістовно впливати на уявлення індивіда, від чого залежить спосіб конструювання повсякденних практик.

Багато людей сьогодні проживають у містах, що постійно зростають і розвиваються, користуються різноманітними технічними засобами та інтернетом, відносно вільні у виборі професії, дозвілля та споживання. Гідденс, посилаючись на Хагерстранда [4, р. 84], розвиває ідею регіоналізації повсякденності, називаючи її структурні елементи «призмами», при цьому структура призм у кожного індивіда залежить від «просторово-часової конвергенції». Якщо тлумачити цей термін розширювальне, можна сказати, що поведінка людини безпосередньо залежить від її поточного становища, яке, своєю чергою, виявляється у просторово-часових характеристиках. Екстраполюючи цю ідею на аналіз життя сучасної людини, варто розглянути, як властивості справжнього соціального порядку впливають на повсякденні практики індивіда.

Наочним прикладом сучасного суспільного устрою може послужити місто, базові характеристики якого полягають у класичному терміні *Gesellschaft* [5]. Це велике і складно влаштоване соціальне утворення, йому притаманна наявність великої кількості розрізнених елементів, зв'язків, структур. У місті панує індивідуалізм, а взаємодії між індивідами найчастіше інструментальні. З іншого боку, з урбанізацією прискорюється ритм життя, інтенсифікуються інформаційні потоки, збільшується ймовірність появи нових зв'язків. Звідси виникає безліч різноманітних елементів поведінки, способів конструювання повсякденності. Стрес, великі обсяги отриманої інформації призводять до зростання ролі дозвілля, що стає невід'ємним елементом способу життя.

Однією з трактувань сучасного соціального устрою є концепція сучасності З. Баумана [1]. Відправною точкою для концептуалізації цієї ідеї є спостереження послаблення соціального порядку, правил, які розмиваються, стають гнучкішими та податливішими. Організаційні форми у такому суспільстві створюються і розпадаються стихійно, спонтанно. Іде безумовності традицій, на зміну жорстким зразкам і патернам приходять їх

варіації. Вони більше не задають життєвий курс, а сліднують йому, адаптуються залежно від його змін. У кожного індивіда з'являється можливість самостійно конструювати свої уявлення про довкілля і спосіб життя, орієнтуючись на різноманітні джерела і приклади. Доступ до них розширюється завдяки розвитку технічних засобів, ускладненню комунікаційних систем, що, у свою чергу, призводить до інтенсифікації процесу виробництва ідей та форм їхньої трансляції. Масова культура, медіа, що поширюються сьогодні за рахунок засобів комунікації, що розвиваються, – один з найбільш доступних і легких для сприйняття джерел зразків для формування стилю життя.

Безсумнівно, думка безпосередньо впливає на поведінку людини, чії рішення завжди співвідносяться з актуальною нині системою пріоритетів. Безперервно оновлюється широкий простір можливостей, безмежність якого забезпечується мінливістю елементів. У цьому контексті це означає, що ті чи інші способи поведінки стрімко отримують і втрачають актуальність, це провокує пошук нових зразків, що призводить до ще більшої індивідуалізації як сприйняття, так і поведінки. Виробництво масової культури, своєю чергою, підлаштовується під актуальні зміни довкілля, пропонуючи найбільш привабливі для аудиторії продукти, наприклад, серіали різноманітних жанрів та тематики. Крім того, у плинному плюралістичному суспільстві немає однозначних трактувань подій, дії та рішення не сприймаються як остаточні, незворотні. Здатність до адаптації стає ключовою якістю людини плинної сучасності, дедалі більшого значення набуває горизонтальна мобільність.

Результатами описаних процесів є не тільки як свобода і «легкість», створення широких можливостей самовираження, панування гуманістичних принципів, але й постійне відчуття ненадійності, мінливості, непередбачуваності, відсутності «онтологічної безпеки» [4, р. 112]. Останнє поняття співвідноситься з повторюваністю, передбачуваністю, одноманітністю, що вселяє почуття впевненості, відчуття контролю над ситуацією. Однак у поточній сучасності успішним стає не той, хто «твердо стоїть на ногах», а той, хто здатний змінюватися, своєчасно реагувати на зміну умов. Страх ухвалити неправильне рішення через його незворотність змінюється на постійний аналіз ризиків, і будь-який вибір означає відмову від альтернативних можливостей. У поточних умовах розсіюється віра у закони, порядок, справедливість, формується «суспільство ризику» [2]. Його характерною характеристикою У. Бек вважає неможливість визначити небезпеку з допомогою органів чуття. Продовжуючи постмодерністський дискурс, він пише, що страхи сучасної людини породжуються загрозами, які безпосередньо впливають на прийняття рішень. Він також пов'язує поняття ризику з потребами, що постійно змінюються. Таким чином, затверджується особиста відповідальність кожної людини за власну долю, яка виражається у реалізації проекту власної індивідуальності. Звісно ж, що в кожного члена плинного суспільства є власний потенціал, який він має реалізовувати згідно з

відібраними ним самим цінностями і уявленнями. При цьому успіх розкриття потенціалу вимірюється не близькістю до конкретного ідеалу, а наслідками вибору у кожному окремому випадку. Таким чином, життєвий шлях сьогодні є цілісністю дискретних фрагментів життя індивіда, який прагне наблизитися не до загальноприйнятої межі можливостей, а до власної.

Складність конструювання та реалізації такого проекту полягає у правильному розставленні пріоритетів – простір варіантів неосяжний, будь-який вибір співвідноситься зі втратою альтернативних можливостей, і, як наслідок, із ризиком невдачі. Так, людина перебуває в стані невизначеності, невпевненості, що й штовхає її до змін, спроб знайти відповідну комбінацію, і це ніколи не призводить до остаточного результату. Цей стан змушує індивіда звертатися до «консультантів» [1]. З. Бауман розмірковує про те, що в плинному середовищі індивід потребує наочних прикладів вирішення його особистої проблеми, а не універсальних рецептів, і наводить як приклад популярність ток-шоу. Серіали як продукт масової культури, що виникла в епоху суспільства споживання, пропонують широке розмаїття проблемних ситуацій та способів їх вирішення. Вчені Франкфуртської школи відзначили низку особливостей культурної індустрії, які визначають її затребуваність сьогодні [3, р. 180-188]:

- спрощення смислів та образів, якими оперують твори культури;
- тиражованість та загальнодоступність культурної продукції – аудиторії розширюються, використовується зрозуміла кожному мова;
- культурні артефакти споживаються як товар – медіа пропонує різноманітність культурних продуктів для вибору, а споживачі очікують належної якості;
- розважальний характер культурної продукції – вона легко сприймається та відповідає поділу між часом праці та відпочинку.

Пом'якшуючи трактування індустрії культури критичною школою як інструменту пропаганди, маніпуляції, тим не менш, можна відзначити серйозний потенціал впливу її продуктів на споживача. Динамічний, стресовий спосіб життя сучасної людини призводить до розвитку сфери дозвілля, основною функцією якої є рекреативна. Індивід, що весь час перебуває під впливом різноманітних інформаційних потоків, прагне «скинути» напругу, розслабити увагу і стає сприйнятливим для трансляції ідей, цінностей. Говорячи про сучасність, З. Бауман та Е. Гідденс у своїх роботах часто міркують про трансформацію та розрив простору та часу. Здатність серіалів проектувати віртуальні світи зі своїми вимірами, тобто особливим контекстом є наочною ілюстрацією даної властивості. «Плюралізм вибору» [4] у суспільстві багато в чому зумовлений розвитком медіа, оскільки ЗМІ надає доступ до таких ситуацій і способів їх вирішення, з якими індивід навряд чи зіткнувся б у рамках своєї повсякденності, що штовхає його до нових виборів.

Отже, стиль життя виявляється невід'ємним елементом сучасності. Він умовно протиставляється способу життя як стійкішій системі зразків поведінки, що повідомляється соціальною структурою, тоді як стиль життя передбачає індивідуалізований підхід й у першу чергу залежить від особистих переваг, і навіть унікальності для кожної людини ситуації. Перегляд серіалів, які виступають елементом популярної культури, вбудовується в стиль життя, доповнюючи його як практика дозвілля і виступаючи джерелом інформації про соціокультурний простір, пропонуючи різні патерни поведінки. Незважаючи на те, що сектори стилю життя не обмежуються щоденними практиками і мають деяку довжину, це поняття вбудовується у дискурс проєктів індивідуальності. У такому разі стиль життя виступає прикладною категорією для опису переходу від лінійної до проєктної життєвої стратегії в умовах плинної сучасності.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Bauman Z. Liquid Modernity. John Wiley & Sons, 2013. 240 p.
2. Beck U. Risikogesellschaft. Frankfurt am Main : Suhrkamp, 1986. 396 s.
3. Horkheimer M., Adorno T. W. Dialektik der Aufklärung. Philosophische Fragmente, Amsterdam : Querido, 1947. 275 s.
4. Giddens A. Modernity and Self-Identity: Self and Society in the Late Modern Age. Stanford, CA: Stanford University Press, 1991. 256 p.
5. Tonnies F., Loomis C. P. Community and Society. Imprint Routledge. 1999. URL: <https://doi.org/10.4324/9781315080871>

ВРАЙТ ГАЛИНА

кандидатка філософських наук, доцентка кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик

КАЛАСЬВА КАМІЛА

здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти, спеціальність В10 Філософія / В12 Культурологія та музеєзнавство
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет, імені К. Д. Ушинського», м. Одеса, Україна

ЦИФРОВЕ МИСТЕЦТВО ЯК ФЕНОМЕН КРЕАТИВНИХ ІНДУСТРІЙ XXI СТОЛІТТЯ: НОВА ФОРМА КОМУНІКАЦІЇ

Сучасна культура характеризується всеохопною диджиталізацією, унаслідок якої художня творчість переходить у нові медійні форми. Цифрове мистецтво постає не просто як інструмент технічного оновлення художньої практики, а як феномен, що змінює саму структуру комунікації між митцем, твором і аудиторією. Воно репрезентує глибинні процеси взаємопроникнення

Наукове видання

Південноукраїнські наукові студії: збірник матеріалів VIII Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених (Одеса, 17–19 листопада 2025 р.) / ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», кафедра філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик; Південно-Українське відділення Соціологічної асоціації України, Нац. ун-т «Одеська політехніка», Нац. ун-т «Чернігівська політехніка», НТУ «Дніпровська політехніка», Міжнародний університет; відп. ред. та укладач: Петінова О. Б. Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2025. 336 с.